

Abstrakt (CZ)

Předložená disertační práce „Strategie, návrh, řízení a administrace rozsáhlých digitálních repozitářů (knihoven) a archivů“ se, jak vypovídá samotný název, soustřeďuje na přehled standardních a nejčastějších postupů či strategií při tvorbě a řízení digitálních knihoven, repozitářů a archivů nikoli z technického, nýbrž z knihovnicko-informačního hlediska.

Teoretická část práce nabízí základní orientaci v komplexní problematice. Tu ulehčují nejrůznější typy modelů - od referenčních, přes objektové a procesní modely, až po ty funkční. Zachycují budoucí stav, ke kterému chceme dospět a představují abstraktní model reálného systému. Proto práce podrobně rozebírá dva nejdůležitější modely: ISO standard 14721:2003 Otevřený archivní informační systém a de facto standard DELOS Referenční model digitálních knihoven, jež zastupují část návrhů a současně i možné strategické přístupy u digitálních knihoven, repozitářů a archivů.

Ve fázi návrhů je nutné myslet i na datový model, datový plán a respektovat pravidla informační architektury, jenž se dotýkají i systémů pro organizaci znalostí (KOS) a do značné míry ovlivňují výslednou podobu uživatelského rozhraní, které má být dostatečně přívětivé, přehledné a mělo by se ním snadno pracovat.

To vše musí směřovat k důvěryhodným repozitářům a archivům, přičemž důležité je porozumět životnímu cyklu digitálních dat s využitím dostupných „open source“ či komerčních systémů pro řízení a administraci digitálních knihoven, repozitářů a archivů. Jen důvěryhodné systémy dokáží zabezpečit dlouhodobý přístup a ochranu svých digitálních objektů. Průkaznost důvěryhodnosti je postavena na auditu a následné certifikaci, čímž završují (nikoli ale nutně ukončují) práce na návrzích a administraci digitálních knihoven, repozitářů a archivů.

Praktická část disertační práce má podobu „Best Practices“, které popisují 10 základních okruhů pro rychlé zorientování se v dané oblasti. Je pro ně charakteristická maximální obsahová výtěžnost a co nejstručnější forma se zaměřením na praxi. Vychází z průzkumů a osobních rozhovorů se zástupci několika větších českých repozitářů, archivů a knihoven. Jejím cílem je poskytnout zejména managementu a netechnickým (i knihovnickým a informačním) pracovníkům digitálních repozitářů a archivů instrukce pro jejich budoucí či současný informační systém.